

Väestöpoliittisen selvityksen
julkaisutilaisuus 10.10.2024

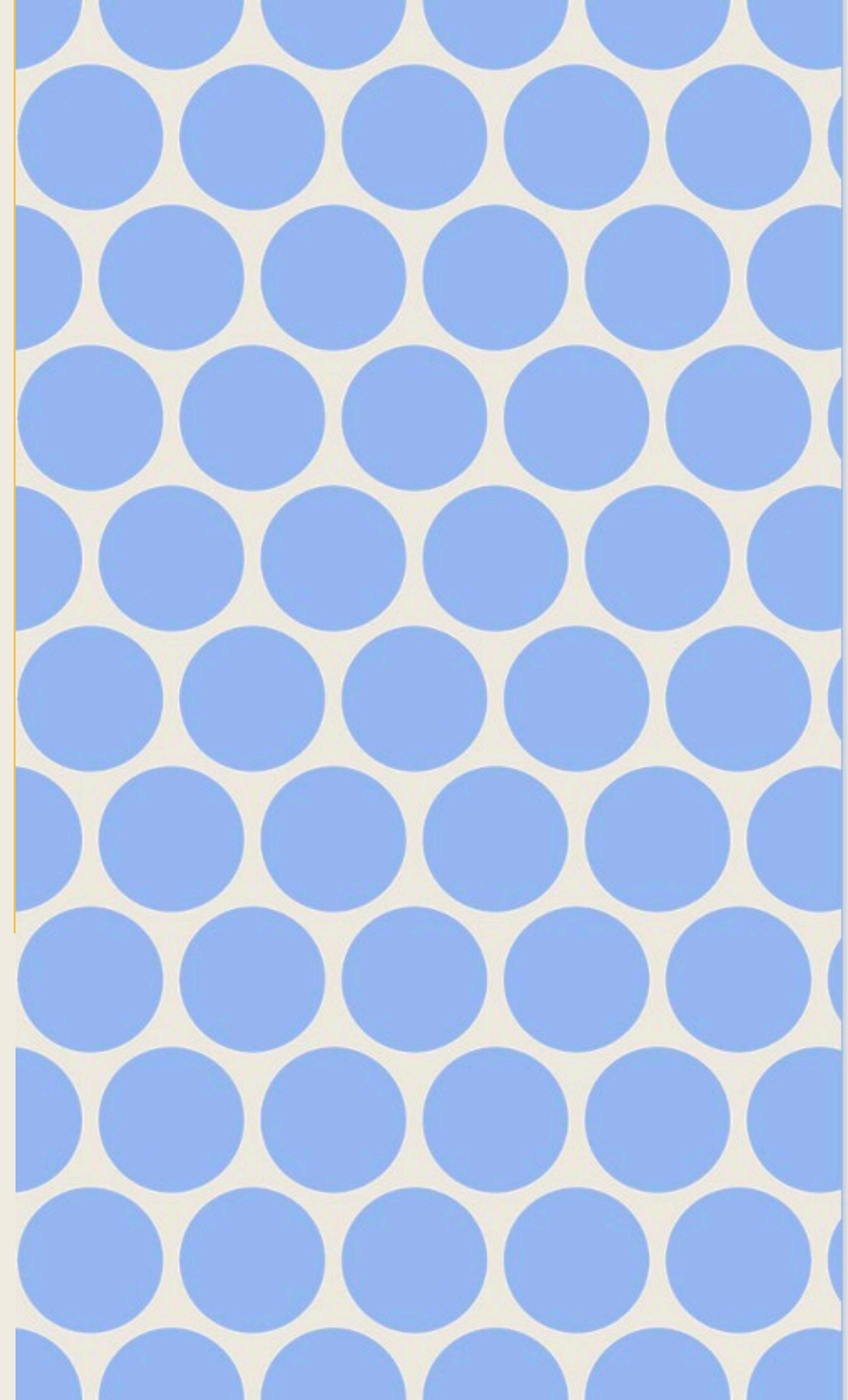

Sosiaali- ja
terveysministeriö

20 ehdotusta lapsitoiveiden tukemiseksi 20 förslag för att stödja önskan att få barn

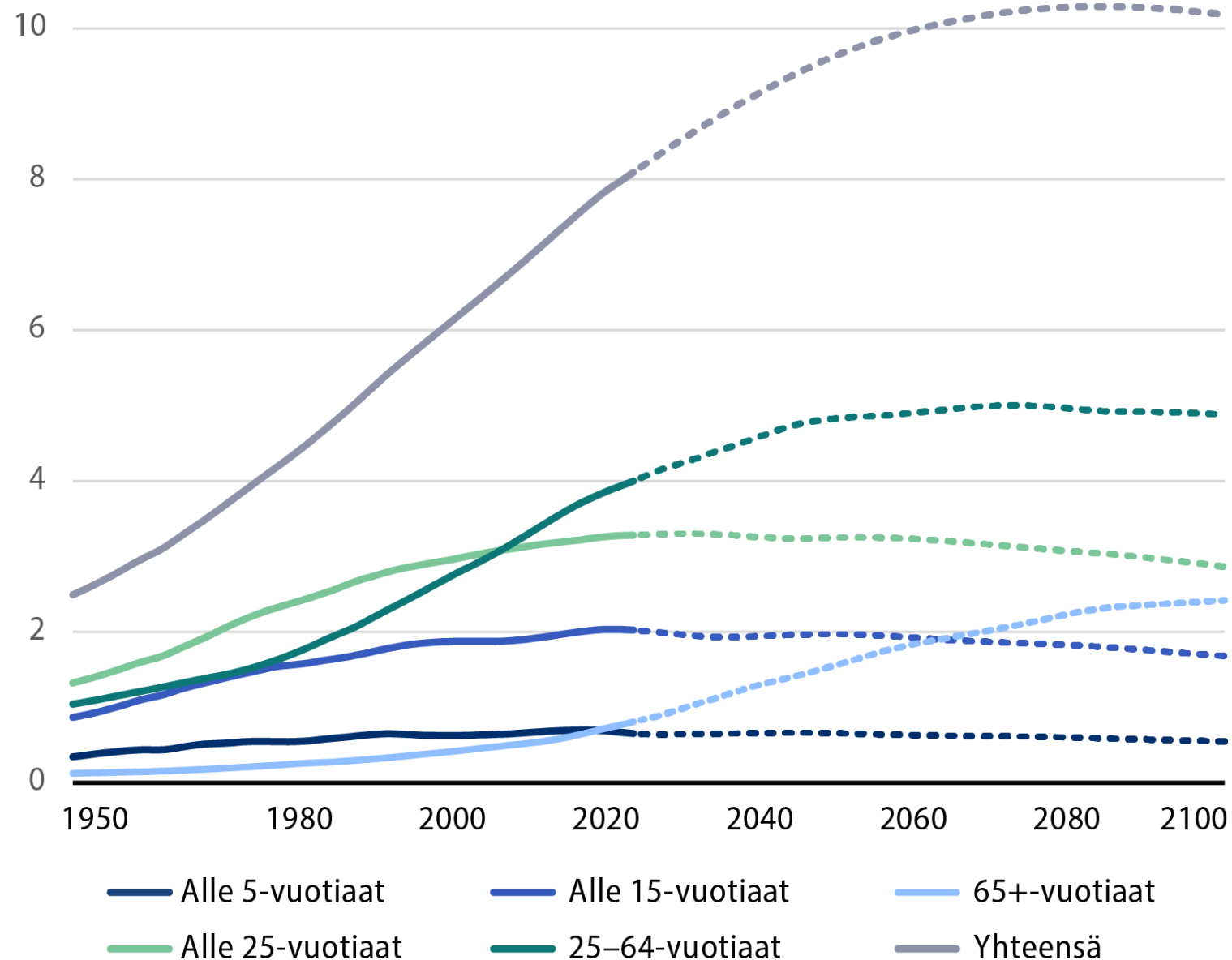
Tutkimusjohtaja Anna Rotkirch, Väestöliitto

Väestö ikäryhmittäin vuosina 1950–2021 ja ennuste vuosille 2022–2100 YK:n keskitason skenaarion mukaan

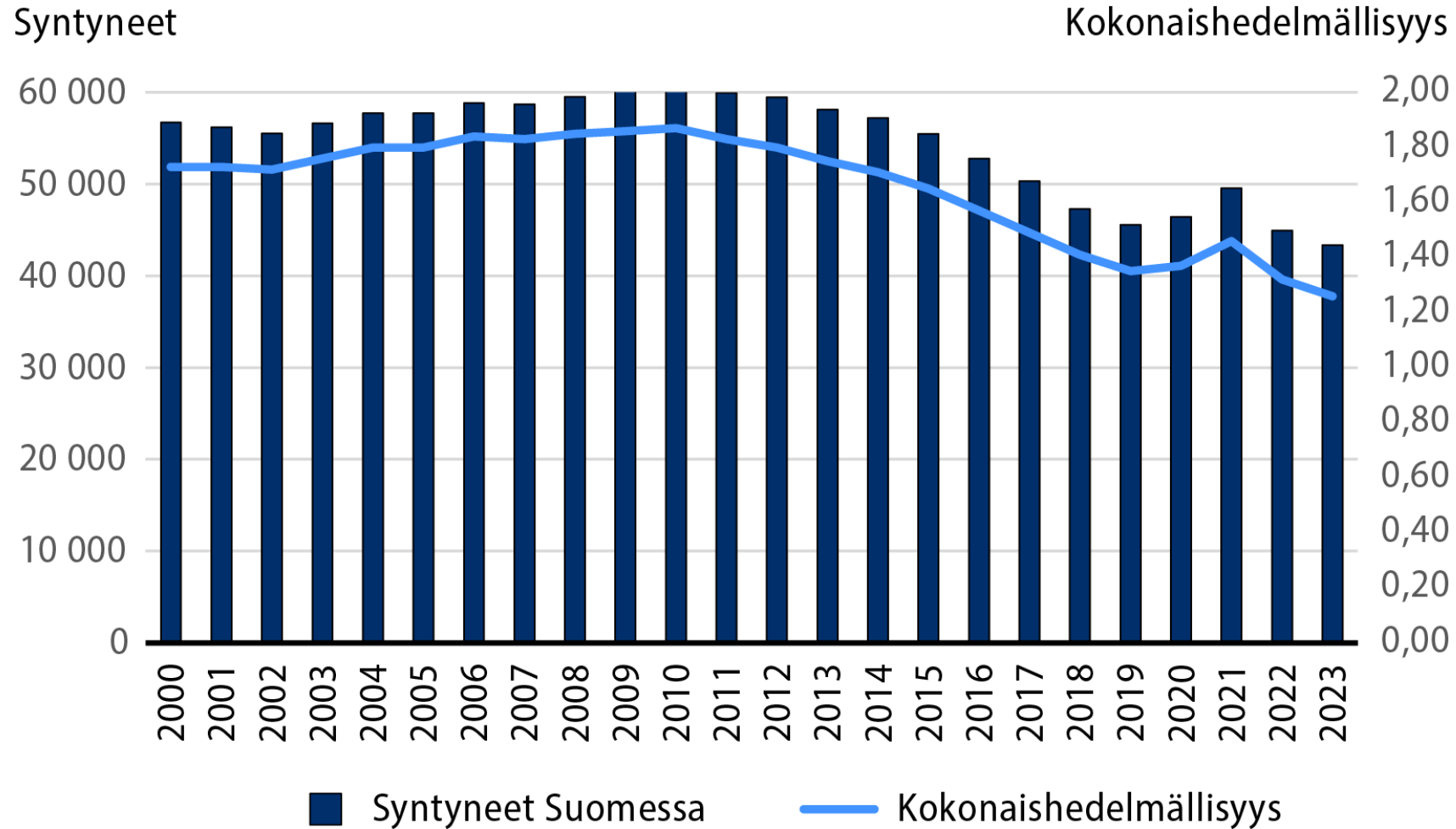
miljardia

Syntyvyyden lasku on uusi ja odottamaton tilanne

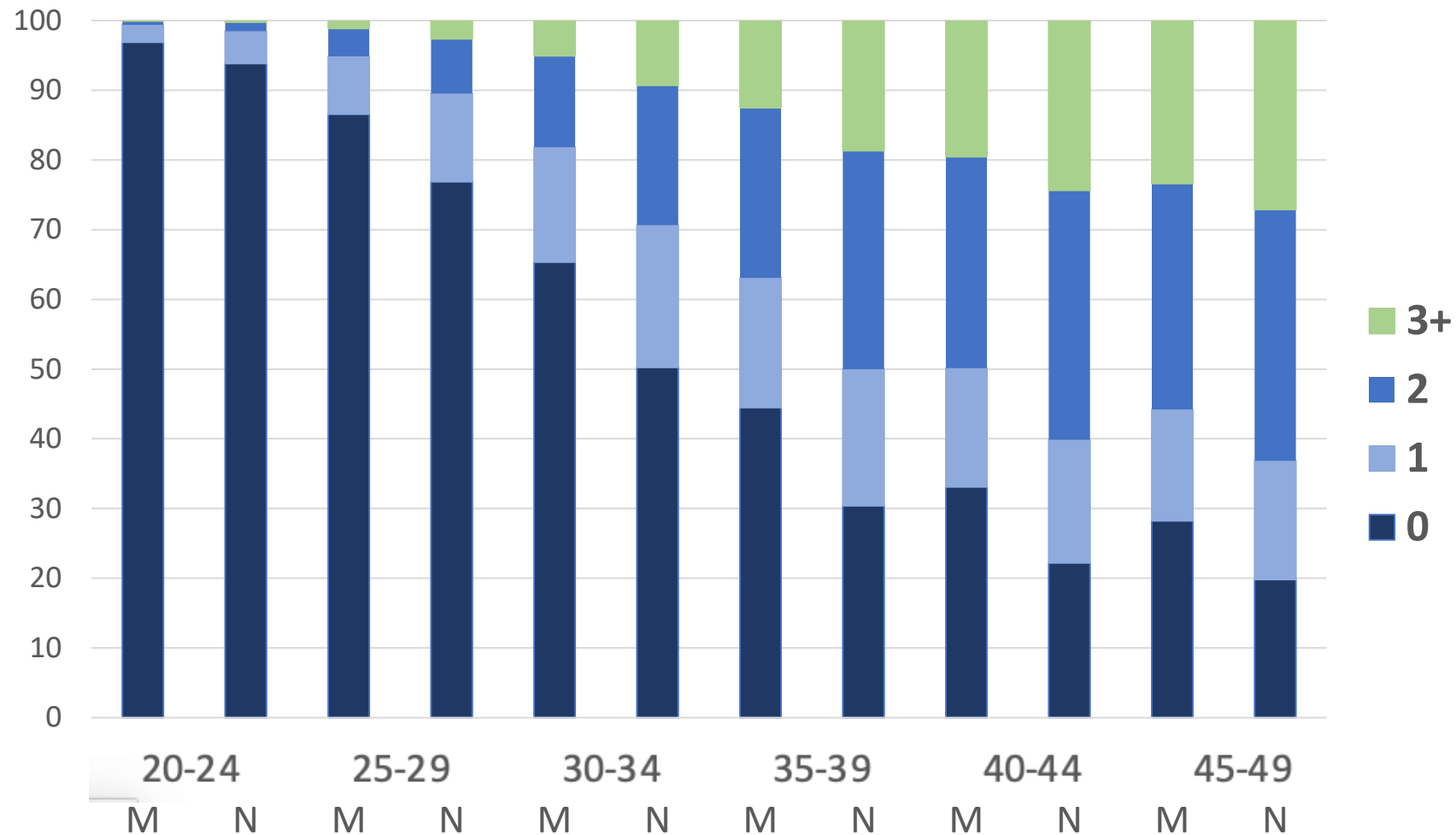
Suomi on kehityksen eturintamassa

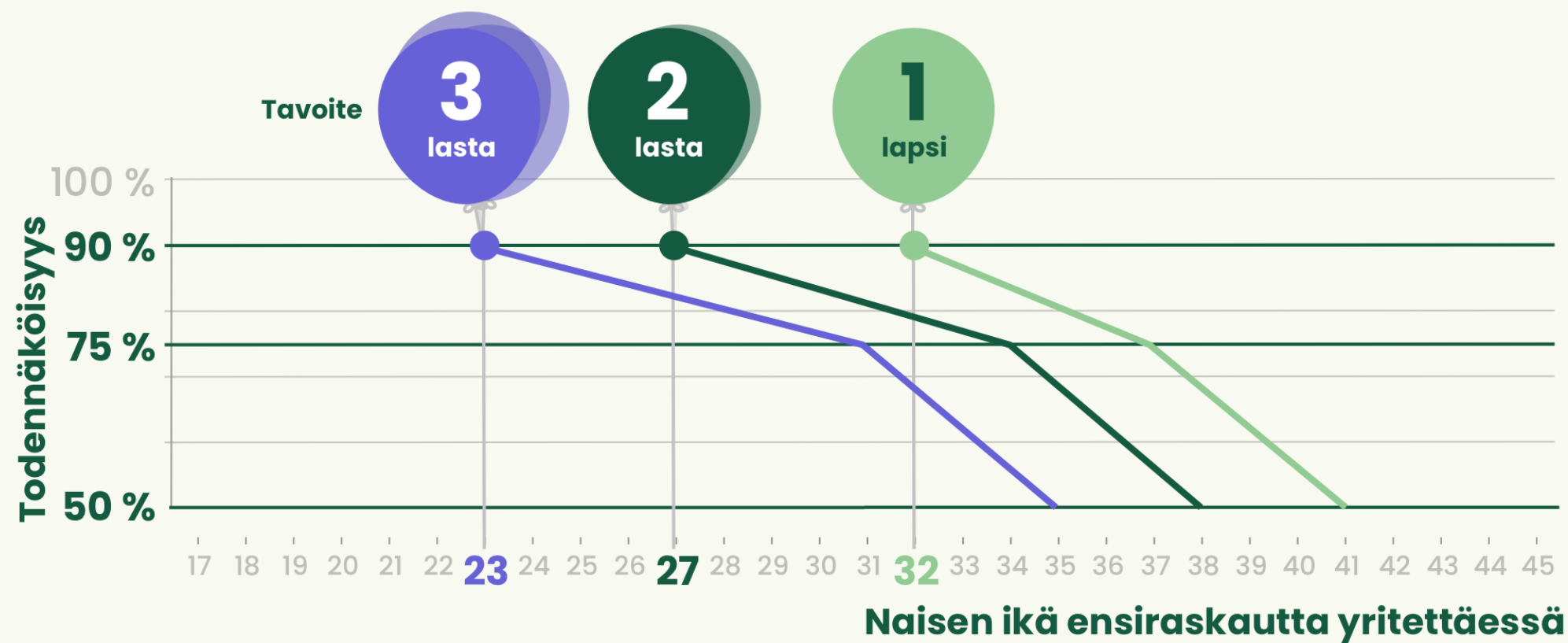
Esikoisia saadaan harvemmin ja lapsettomien osuus kasvaa

Suomalaiset lapsiluvun, sukupuolen ja ikäryhmän mukaan v. 2023, %

M=Miehet, N= Naiset. Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot

Milloin raskautta tulisi viimeistään yrittää?

Lähde: Habbema, J. D. F., Eijkemans, M. J. C., Leridon, H., & te Velde, E. R. (2015). Realizing a desired family size: when should couples start? Human Reproduction, 30, 2215–2221

Laskua ei voi selittää tavanomaisilla sosioekonomisilla tekijöillä

- Tekijöitä, jotka kyllä vaikuttavat ihmisten lastensaatiin, mutta jotka eivät ole muuttuneet tavalla, joka selittäisi 2010-luvulla alkanutta syntyvyyden laskua
 - **Perhepolitiikka**
 - Taloussuhdanne
 - Koulutustaso
 - Työllisyystilanne ja työsuhteet
 - Naisten ja miesten välinen tasa-arvo
 - Eri hallitusten yksittäiset toimet

Lasku saattaa olla yhteydessä seuraaviin tekijöihin

- Heikot tiedot hedelmällisyydestä
- Nuorten aikuisten mielenterveys
- Parisuhteiden haurastuminen
- Yhä korkeampi vanhemmaksituloikä
- Tunne yhteisön tuesta
- Vanhemmuuden arvostus
- Internetvälitteinen elämä ja sosiaalinen media

Yhtä ‘ratkaisua’ ei ole eikä tule: Tarvitaan laaja yhteiskunnallinen keskustelu

- #1: Valtioneuvosto järjestää syntyvyyttä kohentavien toimien valmistelemiseksi **nuorten kuulemisen**, jossa kartoitetaan 20–29-vuotiaiden perhettä ja lastensaantia koskevia toiveita ja näkemyksiä. Kuulemisen aikana kerätään kommentteja ja parannuksia väestöpoliittisen selvitystyön tuottamiin konkreettisiin ehdotuksiin.
- #2: Suomessa tarvitaan laajaa yhteiskunnallista keskustelua syntyvyyden laskun syistä ja seurauksista ja ihmisten lapsitoiveiden tukemisesta. ... Keskustelu voisi nivota **laajempaan selontekoon Suomen väestöpolitiikasta**.

Sosiaali- ja
terveysministeriö

I Lapsiperheellistymisen tukeminen

Ajoitukseen vaikuttaminen

- #3: Kehitetään **taloudellinen kannustin ensimmäisen lapsen saamiseksi ennen naisen 30. ikävuotta**. Kannustin voi koskea esimerkiksi asuntolainaa, opintolainaa, verotusta tai eläkkeitä, tai useampia näistä.
- #4: Koulutuspolitiikassa tulee pyrkiä koulutustason nostamiseen yli OECD-maiden keskiarvon, opinto-aikojen ja valmistumisen aikaistamiseen ja opiskelun ja vanhemmuuden yhdistämisen helpottamiseen.
- #5: Työllisyystason nosto tukisi lapsiperheellistymistä erityisesti miehillä. Määräaikaisuuksien ja työsuhteiden ketjuttamisen vähentäminen ja raskaussyrjinnän kitkeminen voisi tukea erityisesti naisten lapsiperheellistymistä.

Lasten ja nuorten hedelmällisyystietoisuus

- #6 Lisätään **hedelmällisyystietoisuus** koulujen ja oppilaitosten tarjoamaan terveys-, seksuaali- ja tunnekasvatukseen.
- #7: Tuodaan yksilöllinen, eri ikä- ja elämäntilanteisiin sopiva **hedelmällisyysneuvonta** ja -ohjaus osaksi olemassa olevia nuorten ja aikuisten ehkäisy-, neuvola-, perhekeskus- ja muita sote-palveluja ja työterveyshuoltoa.
- #8: Kaikki hyvinvointialueet tarjoavat keskitetysti **seksuaali- ja lisääntymisterveyttä** koskevaa neuvontaa ja palveluita.

Hedelmöityshoidot ja alan koordinointi

Yhteiskunnan tärkein tehtävä on tukea lastensaannin aikaistamista niin, että hedelmöityshoitojen tarve vähenisi eikä kasvaisi.

Samalla tulisi taata mahdollisimman halvat ja helpot hoidot niitä tarvitseville. Ennaltaehkäisyyn ja hoitojen antamisen tulisi kulkea käsi kädessä.

- #9. Suomi panostaa hedelmöityshoitoihin
- #10: Suomi koordinoi hedelmällisyyden ja syntyvyyden alaa.

Ihmissuhteiden tukeminen ja arjen hallinta

- #11: Nuorten aikuisten **mielenterveysongelmiin** puututaan ennaltaehkäisevästi ja tarvittaessa apua tulee saada nopeasti.
- #12: Nuorten aikuisten **ruutuajan määrään ja laatuun tarjotaan ohjeistuksia, neuvontaa ja tukea**, joiden pyrkimys on tukea ihmissuhdetaitoja ja kestäväää sosiaalista vuorovaikutusta. Kehitetään kansallisia ruutuaikasuosituksia.
- #13: Nuorille aikuisille taataan mahdollisuus **hakea tukea parisuhteita koskeviin ongelmiin** kasvatus- ja perheneuvoloista. Lisätään myös resursseja parisuhteiden tukemiseen opiskeluterveydenhuoltoon.

Sosiaali- ja
terveysministeriö

II Lapsiperheiden tukeminen

Lapsiperheiden vahva priorisointi

- #14: **Lapsiperheet ja koulutusta priorisoidaan** julkisten menojen sopeutumisessa.
- #15: Selvitetään pitkällä tähtäimellä **pienten lasten vanhempien hoivatyön kompensointia nykyistä paremmin**. Tavoite olisi, että lapsen saaminen ja kasvattaminen ei alenna tuloja tai eläkekertymiä.

Vauva- ja lapsiperheiden tukeminen

- #16: Toteutetaan työnantajille suunnattu kampanja raskaussyrjinnän ehkäisemiseksi ja nykyistä **perhemyönteisemmän työpaikkakulttuurin** levittämiseksi.
- #17: Turvataan resurssit **varhaiskasvatuksen ja perhevapaiden** laadun ja toimivuuden seuraamiseksi ja kehittämiseksi.
- #18: Kehitetään **synnytysvalmennuksia** kokonaisvaltaisesti ja tarjotaan synnyttäneille fysioterapiapalveluita.
- #19: Lapsiperheiden vanhempien **oikeus parisuhteiden tukemisen palveluihin** lisätään sosiaalihuoltolakiin.
- #20: Kehitetään **perheisiin jalkautuvia palveluita** ja vertaistukea perheille.

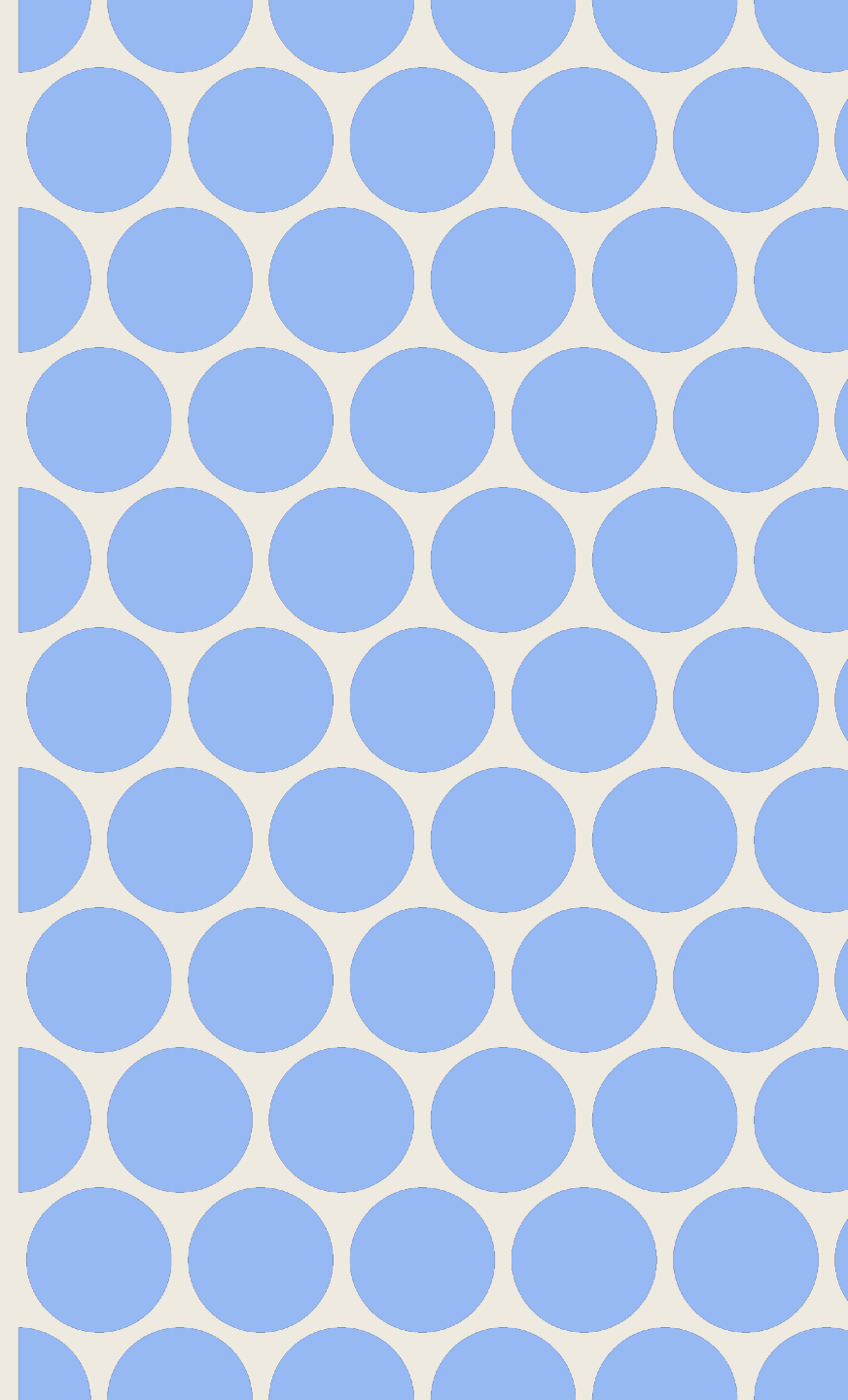

Sosiaali- ja
terveysministeriö

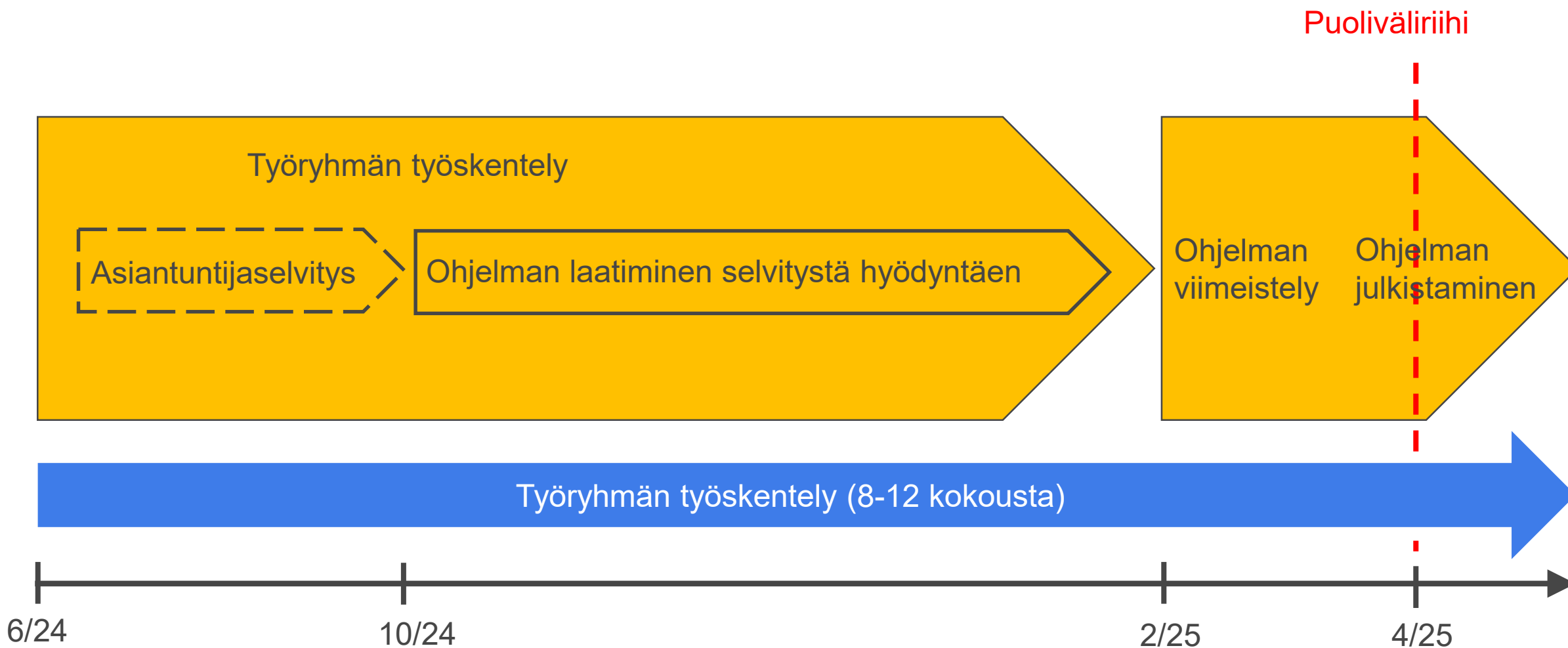
Väestöpoliittisen ohjelman valmistelu

Liisa Siika-aho
10.10.2024

Väestöpoliittinen selvitys ja ohjelman eteneminen

Väestöpoliittisen selvityksen
julkaisutilaisuus 10.10.2024

Sosiaali- ja
terveysministeriö